

"לא לדבר בין התקיעות עד אזורי מוסף" = באמות?

מבוא

הרמב"ם [הלכות ברכות א/ה] - כל הברכות כולן לא יפסיק בין הברכה ובין הדבר שמברכין עליו בדברים אחרים, ואם הפסיק צריך לחזור ולברך שנייה. **ואם הפסיק בדברים שהן מענין דברים שמברכין עליו אינו צריך לברך שנייה**. כיצד? כגון שבירך על הפת, וקודם שיאכל אמר "יהביאו מלח הביאו תבשיל תנו לפלוני לאכול תנו מאכל לבהמה" וכיוצא באלו = **אינו צריך לברך שנית**, וכן כל כיוצא בזה.

מקור

מסכת ראש השנה ט"ז עמוד א' - ט"ז עמוד ב' - למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין, ותוקעין ומריעין כשהן עומדין? כדי לערבב השטן.

הרמב"ם [הלכות שופר פרק ג' הלכה י"א] - זה שתוקע כשהן יושבין הוא שתוקע על סדר הברכות כשהן עומדים, **ואינו מדבר** בין תקיעות שמיושב לתקיעות שמעומד, ואם סח ביניהן, אף על פי שעבר, אינו חוזר ומברך.

הטור [אוי"ח תקצ"ב] - ואם שח בין התקיעות שמיושב או אחר שגמר שמיושב קודם לאותן שמעומד שהם על סדר הברכות = **א"צ לחזור לברך**. ומיהו; יש לגעור במי שמשח ל"ש תוקע ול"ש צבור...

שולחן ערוך [אוי"ח תקצ"ב/ג] - לא ישיח, **לא התוקע ולא הצבור**, בין תקיעות שמיושב לתקיעות שמעומד.... ואין צריך לומר שלא ישיחו בין ברכה לתקיעות אם לא בענין התקיעות

הרמ"א [שם] - מיהו בענין התקיעות והתפלות אין הפסק.

הרמ"א [או"ח/תקפ"ה/ד] - נוהגין להקרות לפני התוקע סדר התקיעות מלה במלה כדי שלא יטעה, ונכון הוא.

הסתייגות המג"א (שם ס"ק ה) - פשוט, דאם שח בין הברכה לתקיעה מענין תפילה דצריך לחזור ולברך. ומה שכתב הרמ"א דהתפילות לא הוי הפסק, היינו בין תקיעה לתקיעה, אבל בין ברכה לתקיעה הוי הפסק וצריך לחזור לברך.

הוספת המשנה ברורה [תקצ"ב/ו] - דבין תקיעות דמיושב למעומד שרי לכתחלה להשיח מענינם. ועיין בדה"ח שדעתו דבין הברכה עד סוף תקיעות דמיושב אסור להפסיק אפילו בתפילות. **לכן לא יאמר היה"ר הנדפס במחזורים** בין התקיעות דמיושב רק יהרהר בלבו ואל יוציא בפיו או שיאמר היה"ר אחר גמר התקיעות דמיושב:

הסבר # I - תקיעות על סדר הברכות שזונים מתקיעות אזורי הברכה

הרמב"ן [דרשה לראש השנה] - ... וכתב **רבינו יצחק אלפסי**... ומפני שהציבור צריכים לשמוע התקיעות על סדר ברכות, לפיכך חוזרין ותוקעין על סדר ברכות תשר"ת פעם אחת, תש"ת פעם אחת, תר"ת פעם אחת. **ובדין הוא שיהו תוקעין אותן על סדר ברכות כסדר שתוקעין כשהן יושבין?** אלא כיון שהברכות אינן מעכבות את התקיעות הרי יצאו ידי חובתן באותן שתקעו כשהן יושבין, ודי להם לתקוע תשר"ת תש"ת תר"ת על סדר ברכות פעם אחת שלא להטריח את הציבור, **וכן הוא המנהג בכל העולם ובשת ישיבות**, ע"כ לשון ההלכות... ועדין נשארה עלינו הקושיא שהזכירו הראשונים למה אין תוקעין את כולן על סדר הברכות?... בודאי חוזרין ותוקעין על סדר ברכות, **דומיא דתעניות ושעת מלחמה שאומרין זכרונות ושופרות ותוקעין עליהן**, ואע"פ שאין היחיד חייב בתקיעות כלל, הציבור תוקעין בשעת תפילה **כדי להעלות התפילה בתקיעה**,... ועכשיו למדנו דכיון דאין אדם חייב בתקיעות בתענית **אלא חובת ברכות היא** שמתריעין בהן כדי שתעלה תפילתנו בתקיעה, די להם בתקיעה כל שהו, הלכך בראש השנה נמי כיון שיצאנו ידי חובת תקיעות של תורה מיושב, ולא נשאר עלינו אלא חובת ברכות שתקנו בהן תקיעות כדי שיעלה זכרוננו לטובה בשופר, הוה ליה כתעניות ובתקיעות **כל שהו יוצאין ידי התרעה של ברכות**, ודי שיאמר באחת תקעו ובאחת הריעו **וליכא הפסק** ופסול כלל

הסבר # 2 - מדוע תוקעים תש"ר/ת/תש"ת/תר"ת?

מסכת ראש השנה דף ל"ד עמוד א' - אתקין רבי אבהו בקסרי: תקיעה, שלשה שברים, תרועה, תקיעה. - מה נפשך? אי ילולי יליל - לעביד תקיעה תרועה ותקיעה, ואי גנוחי גנח - לעביד תקיעה שלשה שברים ותקיעה! - מספקא ליה אי גנוחי גנח אי ילולי יליל.

בית יוסף [אוי"ח תק"צ]

<p>ומ"ש רבינו דמספקא לן נמי אם הוא שניהם כאחד, הילכך; מספיקא אנו עושים הכל תקיעה ושלשה שברים וכו' עד על כן צריך תשר"ת שלש פעמים ותשר"ת שלש פעמים ותשר"ת שלש פעמים... הרמב"ם משמע שאינו סובר כן אלא ספק בעיקר הדין הוא שנסתפק לנו ב"תרועה" היאך היא, שכתב בפרק ג' (ה"ב - ג) וזה לשונו; "תרועה" האמורה בתורה נסתפק לנו בה ספק לפי אורך השנים ורוב הגלות, ואין אנו יודעים היאך היא; ...נמצא מנין התקיעות שלשים כדי להסתלק מן הספק" משמע דספק גמור נסתפק לנו לענין הדין וכן נראה שהוא דעת סמ"ג (עשין מב קיח ע"ד) שכתב כי מסופק היה בפירוש "ותיבב" ... משמע בהדיא שמחמת ספק שנסתפק לענין הדין... וכשבא רבי אבהו קיבץ כל הספיקות והתקין שיעשו כדברי כולם כדי שיצאו כל ישראל ידי חובת תקיעת שופר בלא ספק כלל:</p>	<p>וכתבו הרא"ש (שם) והר"ן (שם). ד"ה אתקין) שנשאל רבינו האי וכי עד שבא רבי אבהו ותיקן שיהיו תוקעין תשר"ת תשר"ת לא היו ישראל יוצאים ידי תקיעת שופר? והשיב כך היה הדבר מימים קדמונים מנהג בכל ישראל מהם עושים תרועה יבבות קלות ומהם עושים יבבות כבדות שהם שברים ואלו ואלו יוצאים ידי חובתם... והיה הדבר נראה כחלוקה, אף על פי שאינה חלוקה, ... וכשבא רבי אבהו ראה לתקן תקנה שיהיו כל ישראל עושים מעשה אחד ולא יראה ביניהם דבר שההדיוטות רואים אותו כחלוקה. ... ולפי זה כי אמרין בדרבי אבהו מספקא ליה אי גנוחי גנח אי ילולי יליל וכן כי אמרין מספקא ליה דילמא גנח ויליל = צריך לומר דלאו ספק ממש קאמר לענין דינא אלא לחילוקי המנהגות קורא "ספק" ולשון שאינו מדוקדק הוא. ודברים אלו כתב הריטב"א בתשובה וכתב על זה ומזה הטעם בתקיעות של סדר התפלה אין עושין בכל ברכה אלא אחד מהסימנים. ואילו היתה תקנת רבי אבהו מפני הספק = היה לנו לעשות בכל אחת מהן שלשה סימנים... אבל לפי זה שלשתן אמת ואדם יוצא בכל אחת מהם</p>
---	--

נְפִיקָ"מ # 1 - אמירת "יהי רצון" בין תש"ר לתש"ת וכו'

שו"ת יביע אומר [אוי"ח א/לי"ה] - ומעתה -

<p>אבל לדעת הרמב"ם וסיעתו שהוא ספק ממש, אסור להפסיק בין תשר"ת לתש"ת, דדמי למפסיק בין ברכה למצוה, וה"נ שמא עוד לא יי"ח בתשר"ת.</p>	<p>לפ"ד רה"ג וסיעתו, שאף בתקיעות דתשר"ת יוצאים י"ח, ואין התקיעות דתש"ת ותשר"ת מעכבים המצוה מה"ת. י"ל שמותר להפסיק ביניהם בדברי תפלה ותחנונים.</p>
---	--

נְפִיקָ"מ # 3 - אמירת "אשר יצר"

שו"ת שבט הלוי [ע"ס] - בענין אמירת "אשר יצר" בין תקיעות דמיושב לתקיעות דמעומד... דעצם איסור שיחה אז הוא בשו"ע או"ח סי' תקצ"ב ס"ג ומשמע להדיא דוקא שיחה, לא אמירה דמצוה של אשר יצר וכדומה, אלא דבר"י סוף ר"ה בשם ריש מתיבתא מחמיר מאד בענין השיחה אז ורצה לדמות לשיחה בין תפילין של יד לתפילין של ראש, אבל בצדק חלקו ע"ז ברז"ה ובר"ן דאינו דומה כלל כי הכא הו"ל אמצע המצוה, כעין אמצע בדיקת חמץ כמשי"כ הר"ן שם, ובפני יהושע ר"ה ל"ד ע"ב הניח הדבר בצ"ע, אבל הודה דסתימת הפוסקים שלא להחמיר - ולמעשה פשוט דמותר לברך אשר יצר כמסקנת הר"ן.